

Arum recipiendarum repetitione ab Apostolicis exē-
plis receditur, quia hoc fecisse nemo inuenitur illo-
rum. Sed tamen cum maiores vestri ipsum Cæcilia-
num tunc ecclesiæ Carthaginensis episcopum, cui
tanquam criminoso communicare noluerunt, apud
principem Constantinum per Anulinum procōsulē
accusauerūt, nō res suas amissas repetierūt, sed in-
nocentem, sicut existimamus, & sicut ipse iudiciū
exitus docuit, calumniose appetuerunt. Quo quid
scelerat⁹ ab eis fieri potuit? Si autem, sicut falso
arbitramini, vere criminofum iudicandum terre-
nis potestatibus tradiderunt, quid nobis obijcitis
quod vestrōrū præsumptio primitus fecit: quod eos
nō arguerem⁹ quia fecerūt, si non animo inuido &
noxio, sed emendandi & corrigēdi volūate fecissent.
Vos autem indubitanter arguimus, quibus crimē
videtur de inimicis communionis nostræ Christi-
anō imperatori aliquid conqueri, cum libellus à ma-
ioribus vestris Anulino procōsulī datus, & Con-
stantino imperatori mittendus, ita superscriptus
sit: Libell⁹ ecclesiæ catholicæ, criminum Cæcilianī,
crimini. tradit⁹ à parte maiori. Illos autem magis hinc ar-
guimus, quia cū apud imperatōrē vltro Cæcilianū
accusassent, quem primo vtiq; apud collegas trans-
marinos conuincere debuerant, ipso autem impera-
tore longe ordinati⁹ agente vt episcoporum causā
tam ad se delatam, ad episcopos mitteret, nec vi-
di pacē cū fratribus habere voluerit: sed rursus ad
eundem imperatorem venerunt, rursus nō Cæcilia-
num tantum, veretiā datos sibi episcopos iudices,
apud terrenum regem accusauerunt. Rursus ab alio
episcopali iudicio ad eundem imperatorem appella-
uerunt: Nec eo ipso inter partes cognoscente atque
iudicē, vel veritati vel paci cēdēdum esse duxerūt.
Quid autem aliud statueret Cōstantinus aduersus
Cæcilianum & socios eius, si essent vestris maiorib⁹
bus accusantibus victi, quā quod statuit in eos ip-
sos, qui cum vltro accusassent, nec ea quæ intēde-
bant probare potuissent? Noluerunt enim veritati
consentire, nec victi. Ille quippe imperator primus
constituit in hac causa, vt res conuictorum, & vnitatē
si pernicaciter resisterunt, fisco vendicarentur.
Sed videlicet si vestris maioribus accusantibus at-
que superantibus, contra communionem Cæcilianī
imperator tale aliquid decreuisset, prouisores eccle-
siæ, defensores pacis & vnitatis nominari velletis.
Cum vero in eos qui vltro accusantes nihil probare
potuerunt, nec oblato sibi gremio pacis, quo correcti
exciperentur, consentire voluerunt, ab imperatori-
bus talia decernuntur, indignum facinus clamita-
tur, neminem ad vnitatem esse cogēdum, malum p-
malo reddendum nemini esse contenditur. Quid est
aliud quā id quod de vobis quidam scripsit: Quod
volumus sanctum est? Et nunc non erat magnum
neque difficile considerare atque cogitare. Constā-
tini iudicium atque sententiam contra vos vigere,
quæ vestris maioribus Cæcilianum apud impera-
torem totiens accusantibus & non conuincētib⁹,
aduersus vos promulgata est: eam necessario sequi
ceteros imperatores, maxime catholicos Christi-
anos, quotiens de vobis aliquid agere vestra obstina-
tionis necessitas cogit. Facile erat ista cogitare, vt
vobis ipsis aliquando diceretis: Si Cæcilianus vel
innocens fuit, vel nocens & conuinci non potuit,
quid in hoc negotio tam longe lateq; diffusa socie-
tas Christiana peccauit? Cur orbi Christiano non
licuit ignorare, quod non potuerunt qui accusa-
rant demonstrare? Cur illi quos Christus in agro
suo, id est in hoc mundo seminauit, & inter zizania
crescere vsq; ad messim præcepit, Cur tot milia fi-
delium in omnibus gentibus, quorum multitudinē
stellis cœli & harenæ maris dominus comparauit,
Tonus secundus.

quos in semine Abræ benedicendos promissit & D
reddidit, propterea negantur esse Christiani, quia
in hac causa in qua discutienda non interfuerunt,
iudicibus potius suo periculo iudicantibus, quā
victis litigatoribus credere maluerunt? Certe nū-
lius crimen maculat nescientem. Quomodo fides
les toto orbe diffusi, crimen traditorum cognoscere
poterant, quod accusatores etiam inuenerant, tamē
eis ostendere non valebant? Hos ergo ab hoc cri-
mine innocentes esse, nempe ipsa ignorantia facile
lime ostendit. Cur ergo innocentes falsis criminibus
accusantur, quia crimina aliena, seu falsa seu vera
nescierunt? Quis locus innocentie reueratur,
si crimen est proprium, nescire crimen alienum?
Porro si tot gentium populos, ipsa ignorantia, nū-
dictum est, innocentes ostendit, quā magnum
crimen est ab istorum innocentium communione
separari? Nam & facta nocentium, quæ innocen-
tibus demonstrari, vel ab innocentibus credi non
possunt, non inquinant quenquam, si propter inno-
centium consortium etiam cognita sustinentur.
Non enim propter malos boni deferendi, sed pro-
pter bonos mali tolerandi sunt: sicut tolerauerunt
prophetæ contra quos tanta dicebant, nec commun-
ionem sacramentorum illius populi relinquebat:
sicut ipse dominus nocentem Iudam vsq; ad con-
dignum eius exitum tolerauit, & cum sacram cœ-
nam cum innocentibus communicare permisit: sicut
tolerantur Apostoli eos qui per inuidiā (quod
ipsius diaboli vitium est) Christum annuntiabant:
sicut tolerauit Cyprianus collegarum auariciam,
quam secundum Apostolum appellat idololatriam.
Postremo quicquid tunc inter illos episcopos ge-
stum est, etiam si forte ab aliquibus eorum sciebat-
ur, si non sit acceptio personarum nunc ab omni-
bus ignoratur. Cur ergo non ab omnibus pax ama-
tur? Hæc facillime cogitare possitis, aut fortasse
etiam cogitatis. Sed melius erat vt amaretis pos-
sessiones terrenas, quas timendo perdere cognita
veritati consentiretis, quā vt amaretis vanissimā
hominum gloriam, quam vos putatis perdere si co-
gnita veritati consenseritis. Vides itaque iam (vt
opinor) non esse considerandum quod quisq; cogi-
tur, sed quale sit illud quod cogitur, vt rum bonum an
malum: non quo quisque bonus possit esse inuitus,
sed timendo quod non vult pati, vel relinquit im-
pudentem animositatem, vel ignoratam compellitur
cognoscere veritatem, vt timens vel respuat falsum
de quo contēdebat, vel quærat verum quod nesciebat,
& volens teneat iam quod nolebat. Superfluo
hoc fortasse diceretur quibuslibet verbis, si non tam
multis ostenderetur exemplis. Non illos aut illos
homines, sed multas ciuitates videmus fuisse Do-
natistas, nunc esse catholicas, detestari vehemen-
ter diabolicam separationem, diligere ardētē vni-
tatem. Quæ tamen timoris huius, qui tibi displi-
cet, occasione catholice factæ sunt per leges im-
peratorum, à Constantino apud quem primum ves-
tri vltro Cæcilianum accusauerunt, vsque ad præ-
sentes imperatores, qui iudicium illius quem vestri
elegerunt, quem iudicibus episcopis prætulerunt,
iustissime contra vos custodiendum esse decernit.
His ergo exemplis à collegis meis mihi propo-
tis cessi, Nam mea primitus sententia erat ne-
minem ad vnitatem Christi esse cogendum, verbo
esse agendum, disputatione pugnandum, ratione
vincendum, ne fideos catholicos haberemus, quos
apertos hæreticos noueramus. Sed hæc opinio
mea, non contradicentium verbis, sed demonstran-
tium superabat exemplis: nam primo mihi op-
ponebatur ciuitas mea, quæ cum tota esset in pa-
te Donati, ad vnitatem catholicam timore legum therana.
e ij impe